

Digitalisering vs. verduurzaming: hoe helpt de statistiek?

Met speciale aandacht voor het energiesysteem

Otto Swertz (hoofd energiestatistiek CBS)

18 Mei 2026

Brand!

Inhoud

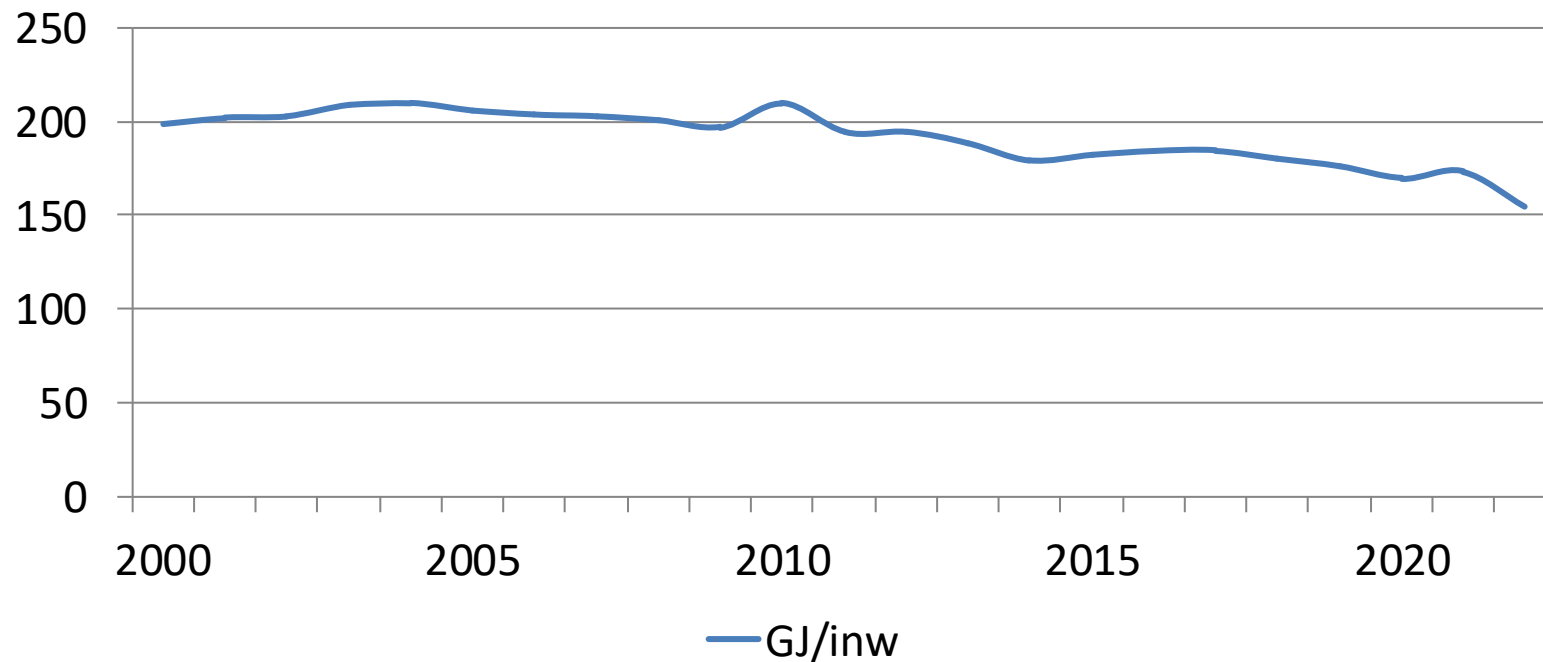
- Maatschappelijk 'ongemak' toegelicht
- Welke gegevens komen er via Europa
- Welke indicatoren zijn denkbaar

Maatschappelijk 'ongemak' toegelicht

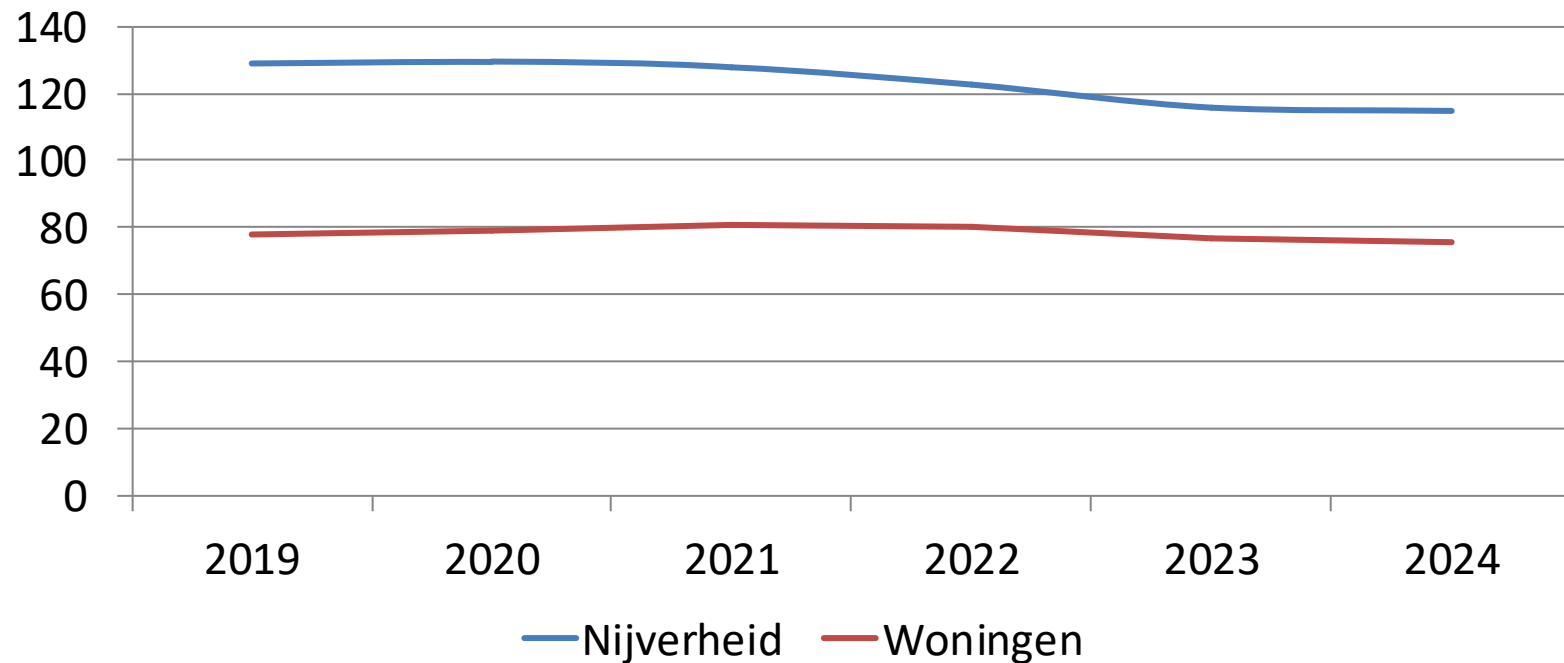
Energieverbruik per hoofd van de bevolking

GJ/inw

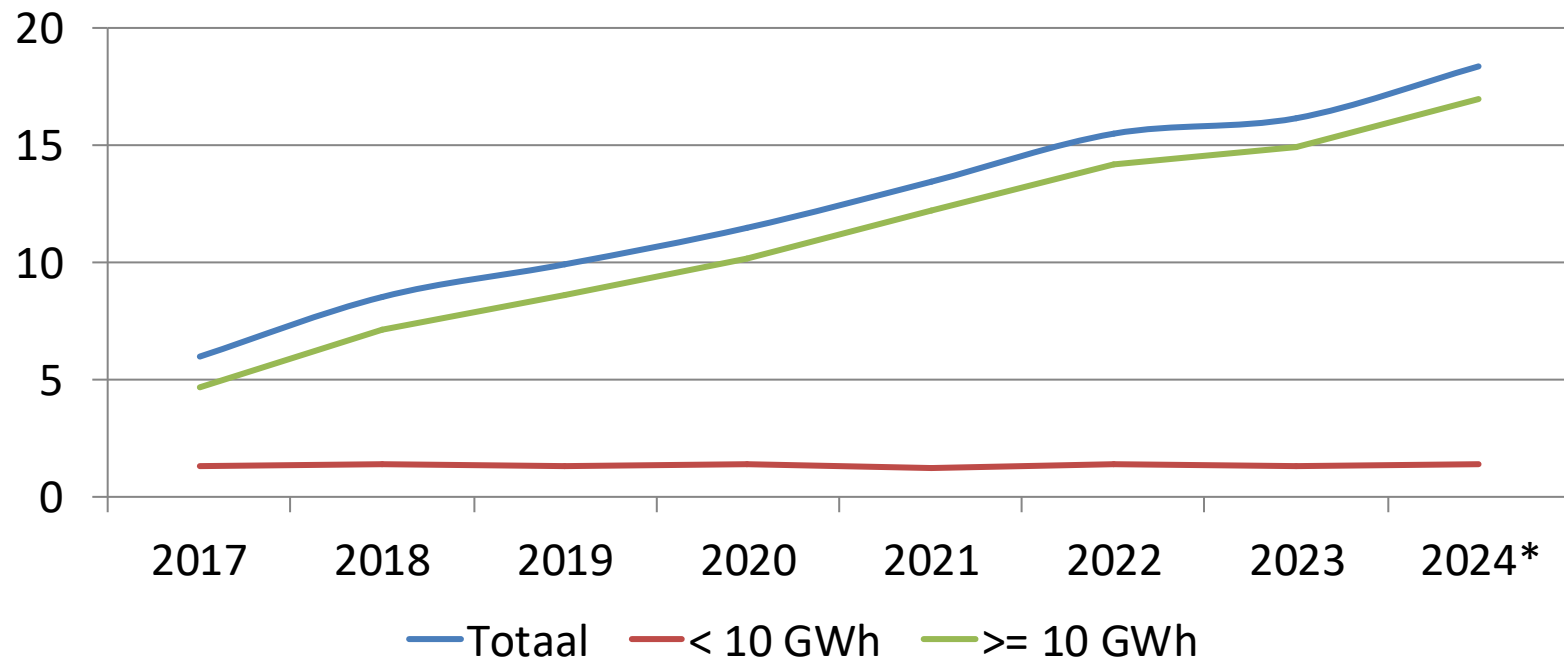
Elektriciteitsverbruik industrie en huishoudens

petajoule

Elektriciteitsverbruik datacenters

petajoule

Hoe komen we tot deze cijfers?

Datacenters

- Lijsten van bijvoorbeeld DDA en RVO
- Naamherkenning aansluitingregisters
- Datacenter zijn is de hoofdactiviteit (hyperscale en colocatie)
- Datacenter als nevenactiviteit (enterprise) nog niet meegenomen

Elektriciteitsaansluitingen

- Aansluitingregisters van landelijke en regionale netbeheerders
- Levering, teruglevering, fysieke en contractcapaciteit
- Eigen opwek of via gesloten netsystemen nog niet meegenomen

A photograph of a server room. In the foreground, there are several rows of white server racks. Above the racks, numerous black cables are bundled together and run horizontally across the ceiling. The room is brightly lit, and the floor is dark. The text "Welke gegevens komen er via Europa?" is overlaid in yellow on the server racks.

Welke gegevens komen er via Europa?

Eurostat: energiestatistiekverordening

Huidige situatie

- De wettelijke basis voor het CBS om energiestatistiek te maken
- Te leveren: finaal energieverbruik datacenters (capaciteit >1 MW)

Ontwikkelingen

- Aansluiting op definities EED
- Hoe omgaan met warmteterugwinning

Bron: [Verordening 1099/2008](#)

EU: Energy Efficiency Directive

Energie-efficiëntierichtlijn (EED)

- Doel: het energieverbruik in Europa te verminderen.
- Artikel 12 gaat over datacenters, incl. beschrijving databank

Bijlage VII

- Naam, exploitant, startdatum, gemeente
- Vloeroppervlak, geïnstalleerd vermogen, dataverkeer en –opslag
- Verbruik van water en energie (incl. restwarmte en hernieuwbaar)

Bron: [Energy Efficiency Directive](#)

RVO: Rapportageplicht

Rapportage- en publicatieplicht energie-efficiëntie datacentra

- Voor de eigenaar of beheerder van een datacentrum met een geïnstalleerd IT-vermogen van minimaal 500 kilowatt
- 15 mei was de uiterste aanleverdatum over 2025
- Bevat variabelen verplicht vanuit de EED

Realisatie

- Respons 2024 was laag
- Oorzaak: geen verplichting en het individueel publiceren
- Vanaf dit jaar alleen verstrekking aan de EC

Wat doet CBS in 2026

Programma Maatschappelijke opgave AI

- Loopt in 2025 en 2026
- Doel: aan welke statistiek is behoefte over AI
- Onderdeel 'verduurzaming': afleiden indicatoren (zomer 2026)
energieverbruik AI (najaar 2026)

Samenwerken in publieke omgeving

- Betrokken bij opzet van een monitor over duurzame digitalisering
- Kenniscoalitie Energietransitie verkent programma Flexibiliteit
- Specifieke diensten mogelijk (aanvullende statistiek, microdata)

A photograph of a server room. In the foreground, there is a long row of white server racks. Above the racks, numerous black cables are bundled together and run vertically. The room has a clean, industrial appearance with a dark floor and white walls. The text "Welke indicatoren zijn denkbaar?" is overlaid in yellow on the server racks.

Welke indicatoren zijn denkbaar?

Welk doel dient een indicator?

Citaten IEA

- The transformative potential of AI depends on energy
- Policy makers and markets have lacked the tools to assess implications
- Data centres account for a small share of global electricity consumption today, but their local impacts are far more pronounced
- AI could unlock major efficiency and operational gains for the energy sector
- ***With energy and tech now on a journey together, collaboration is key***

Over effect op de leefomgeving

Energie en klimaat

- Energieverbruik (incl. warmte en hernieuwbaar)
- Specifiek energieverbruik (per activiteitsmaat)
- CO2-uitstoot (scope 2)

Water

- Waterverbruik, met uitsplitsing (drinkwaterbestanden koppelen)

Ruimte ...

Materialen ...

Over sociaal-economische gevolgen

Economisch

- Wat is de toegevoegde waarde van datacenters?
- Hoeveel in- en uitvoer van diensten is er?
- Welke werkgelegenheid levert het?

Indicatoren

- Op basis hiervan zijn indicatoren af te leiden als economische waarde per m² datacenter
- Of gerelateerd aan energieverbruik in een sectorvergelijking

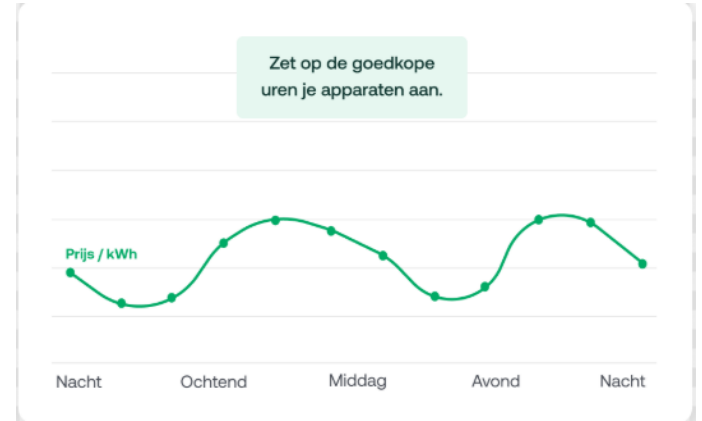
Over netcongestie en AI

Netcongestie

- Verbruik afstemmen op beschikbaarheid energie
- Indicator met dagprofielen

Type verbruik (incl. AI)

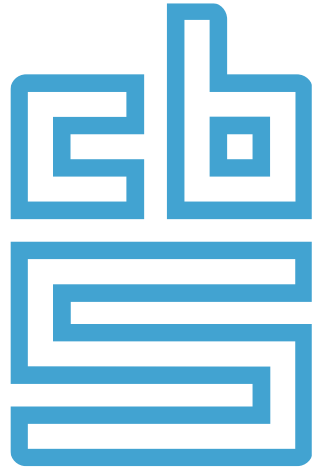
- Verbruik naar type verbruik (verwerking, opslag) en koeling

Over hoe AI de maatschappij helpt

Te exploreren

- IEA: “AI could unlock major efficiency and operational gains for the energy sector”
- Dat klinkt mooi, maar is dit meetbaar?

Voor wat er **feitelijk** gebeurt